

Informaatiotutkimuksen päivät 2010
21. - 22. lokakuuta, Tampere

ABSTRAKTI

Neuvonen, Anssi

Patentti- ja markkinatiedon vaikuttavuus pk-yritysten innovaatiotoiminnassa

Anssi Neuvonen, VTT, Tietoratkaisut, anssi.neuvonen@vtt.fi

Tiedosta on tullut yrityksille yhä tärkeämpi strateginen menestystekijä. Tutkimuksen päätulos on se, että suomalaisten pk-yritysten patentti- ja markkinatiedon hankinnassa ja hyödyntämisessä on runsaasti tehostamisen varaa. Sama pätee tietopalvelujen kehittämiseen ja tarjontaan. Tutkimus- ja kehitystoiminnan päällekkäisyyttä kartoittavassa analyysissä selvisi, että vuosien 2000–2005 kotimaisista patenttihakemuksista yli 33 % oli kaatunut uutuuden esteisiin: patenttia oli haettu jonkun muun aiemmin julkaisemalle keksinnölle. Päällekkäinen työ olisi voitu välttää hyödyntämällä olemassa olevaa tietoa. Patenttitoimintaa koskeva tulos päällekkäisyydestä voidaan yleistää laajemmin koko innovaatioprosessia koskevaksi.

Yritysten innovaatiotoiminta on muutostilassa innovaatiodynamiikan muutostrendien takia. Näistä tärkeimpiä ovat tutkimus- ja innovaatiotoiminnan globalisoituminen, yhteistyön ja verkottumisen kasvava merkitys ja innovaatiotoiminnan avautuminen. Patentti- ja markkinatiedon hyödyntämisen tehostaminen on strateginen kysymys kansallisen innovaatiopolitiikan näkökulmasta. Kansainväliset selvitykset päällekkäisen t&k-toiminnan määrästä antavat samansuuntaisia tuloksia.

Patenttijärjestelmä on tekniikan kehittymistä edistävä tiedonlevitysjärjestelmä, joka tuo uuden teknisen tiedon yhteiskunnan hyödynnettäväksi. Patentti on keksijälle määrääjäksi myönnetty yksinoikeus, jonka vastineeksi hänen on sallittava keksintönsä julkaiseminen. Patenttijulkaisut ovatkin maailman kattavin ja tasalaatuisin teknillistieteellinen tietovarasto, josta saa maailmanlaajuisesti tietoa tutkimustuloksista, kehitetyistä tuotteista, tuotantomenetelmistä ja niille kaavailuista markkina-alueista.

Yksi laajasti tunnistettu t & k -toiminnan menestystekijä on tehokas markkinatiedon hankinta, prosessointi ja hyödyntäminen. Markkinatieto on kaikkea sitä tietoa, jota yritys tarvitsee toimintaympäristöstään lähtien toimialojen trendeistä ja markkinoiden kehitymisestä aina asiakkaiden, kilpailijoiden ja potentiaalisten partnerien profiileihin. Markkinatietoa löytyy patenttijulkaisujen lisäksi lukuisista maksuttomista ja maksullisista tietolähteistä.

Taustatutkimus käsittelee tietoon ja innovaatiotoimintaan liittyviä teoreettisia ja empiirisiä näkökulmia. Aluksi selvitetään innovaatiopolitiikan ja julkisen tutkimusrahoituksen taloudellisia perusteita, yhteiskunnallisesti optimaalisen tutkimusinvestoinnin arviointia sekä siihen liittyviä hypoteeseja tutkimukseen kohdistettavasta ali-investoinnista ja yli-investoinnista. Empiiriset tutkimukset antavat tukea ali-investoinnin olemassaolosta, mikä

antaa yhteiskunnalle oikeutuksen rahoittaa tutkimustoimintaa. Yli-investoinnin hypoteesi liittyy epäterveeseen päällekkäiseen tutkimustoimintaan. Päällekkäinen tutkimustoiminta voi olla tervettä tai epätervettä. Päällekkäisyys on epätervettä silloin, kun resursseja käytetään sellaisen jo aiemmin toteutetun tutkimuksen tekemiseen, jonka tulokset olisivat olleet löydettävissä ja vapaasti hyödynnettävissä. Epäterveeseen päällekkäiseen tutkimukseen käytetty panostus on voimavarojen tuhlausta sekä yritysten että yhteiskunnan tasolla.

Miten pk-yritykset hyödyntävät olemassa olevaa tietoa ja tietopalveluja? Miten tehokkaasti innovaatiotoimintaa tukevat tietopalvelut toimivat? Näihin kysymyksiin etsittiin vastauksia kahdessa haastattelu- ja kyselytutkimuksessa. Ensimmäisessä tutkimuksessa selvitettiin patentti- ja markkinatiedon hankintaa, hyödyntämistä ja vaikuttavuutta pk-yritysten innovaatiotoiminnassa. Toisessa tutkimuksessa kartoitettiin innovaatiotoimintaa tukevien kotimaisten tietopalveluja tuottavien organisaatioiden palveluja pk-yritysten näkökulmasta.

Tulosten mukaan ulkopuolisen tiedon systemaattinen hyödyntäminen pk-yrityksissä on vähäistä. Markkinatieto koetaan tärkeäksi, mutta pk-yritykset kokevat luotettavan tiedon vaikeaksi löytää. Patenttijärjestelmää ei mielletä tiedonlevitysjärjestelmäksi, patenttitietoa ei koeta tärkeäksi eikä sitä osata hyödyntää. Pk-yrityksille kohdennettuja palveluja on niukasti tarjolla – pääosin vähäisen kysynnän vuoksi – ja palvelujen tuotteistaminen on vähäistä. Tulokset osoittavat, että ulkopuolista tietoa hyödyntävät pk-yritykset tukeutuvat pääosin julkisiin toimijoihin.

Lähteet

Loikkanen, T., Konttinen, J., Hyvönen, J., Ruotsalainen, L., Tuominen, K., Waris, M., Hyttinen, V.-P. & Ilmarinen, O. (2009). Acquisition, Utilisation and the Impact of Patent and Market Information on Innovation Activities. Espoo: VTT, VTT Research Notes, 2484